

UNIVERSUL LITERAR

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 150 lei în străinătate pe un an 300 lei

Din alte vremuri

R. LELONG. — Dansul acum o sută douăzeci și cinci ani.

NOROCUL ZEILOR

de LEONTIN ILIESCU

Zei ciopliți de oameni în piatră, în bronz, în temn de stejar sau în naivitatea închipuirii, n'au statornicia, măreția și eternitatea zeilor, pe cari împrejurările mari îi impun oamenilor, uneori fără de voia lor. Aceștia din urmă sunt mai presus de oameni și nu sunt deci creațiuni hibride, fără suflet și fără culoare, după cum sunt zeii de comedie, cari, grație inadvertenței unei lumi pitice, își impun faima prin scamatorie.

În literatură zeii adevărați au fost Eminescu și Caragiale, în artă Grigorescu și Luchian. Nu-i vorba aici de cât de cei într'adevăr reprezentativi, expresiuni estetice ale epocii lor, căci nu-i socotim astfel și pe cei ce-i apropie ca năzuini și avânt.

Zei ciopliți sunt încă ai generațiilor din urmă, ne sunt deci contemporani sau aproape contemporani.

De aceștia în literatură sunt mulți ca și în artă. Nu poți cuteza nici odată să pătrunzi în cetatea lor, oricâtă *venă divină* ți-ar clocoti în sânge și ori câtă ambrozie ți-ar distila sufletul în clipele de amărăciune.

Norocul acestor zei e incomensurabil, căci zeii norocului, era să zic ai întâmplării, au fost darnici, prea darnici cu ei.

Plutitori deasupra aceia ce, în grațiul lor olimpic s'ar chema vermină literară sau artistică, pe noi, muritorii de rând, zidiți în modestia noastră ca și Florica în zidurile Curții de Argeș, și ne socotesc un fel de Suburbană modernă sau plebe mărunță și insignifiantă.

Am vrut să pătrund și eu odată în Olimpul lor. Măntâmpină zeii cu hohote de râs: — „Pitică făptură — păreau că-mi grăesc ei — cum îndrăznești să tulburi liniștea zeilor, în acest sanctuar de ospete divine, în acest triclinium unde Ganimede ne toarnă ambrozie în cupe de ambră și unde noi suntem *cheia* destinelor voastre? Cum cutezi tu, care n'ai scris decât în reviste obscure, să pătrunzi în lumea noastră, când lamura inspirațiilor tale ai imprăștiat-o pe nimicuri, socotind pe nedrept că omul sfintește locul și nu locul pe om?”

Eram buimăcit. Mi se părea că visez, că am mâncat decuseară vânător; grele și am băut vinuri amestecate, că un coșmar năpraznic s'a legat de mine și că în somn mi-aduce toată legiunea dușmanilor cari mă pasc de un pătrar de veac.

M'am frecat la ochi și, încetul cu încetul, m'am desmetucit. Visasem într'adevăr.

Semnele viselor mi-au fost de bun

temeiu preocupărilor de azi înainte. M'am gândit că sufletul omenesc și geniul nostru artistic are străluciri neprețuite. Revistele mari adăpostesc pe zei sau crisalide de zei, dintre cari unii, foarte puțini la număr, sunt zeii adevărați sau năzuiesc s'ajungă. Aceste reviste sunt adevărate cenacuri (am avut și noi unul, *Strachina literară*, acum 25 de ani). Nu primesc în sânul lor pe începători.

Concepția mi se pare greșită. Ea strică literaturii și artei. Drept aceea, foaia noastră, „*Universul Literar*”, unde au semănat cei mai mari visători ai neamului, adăpostește cu drag avânturile începătorilor; unii dintre ei, ori cât de puțini vor fi, vor fi totuși intraripații de mâine ai țării, cântăreții de mâine ai neamului românesc.

Dibuesc astăzi ritmul și rima, n'au culoarea inspirațiilor profunde, mulți dintre ei, o vor avea mâine unii dintre ei și, oricât de puțini vor fi, noi tot ne vom simți mândri că am dat drumul, pe căile nesigure ale artei, unor suflete pribege, pe cari natura le-a înzestrat cu năzuinți estetice într'adevăr. Cei ce nu vor avea darul, se vor cuminti și vor renunța la un bun ce nu le aparține.

Mai rău am fi făcut în alt chip. Am fi tăiat aripile unor puternice talente, cum au făcut zeii de acum 25 de ani cu resemnării de astăzi ai revistelor obscure de ieri.

Iată rostul visului meu, ce m'a purtat parcă într'adins în cetatea zeilor făcuți dar nu născuți.

Cei ce mă vor citi cu drag și vor pricepe că le grăesc dela suflet la suflet, vor ști de bine s'aleagă neghina din grâu.

Diri et animan salvavi!...

Comorile ascunse

Este încă proaspătă amintirea sgomotului ce s'a produs în lume în jurul pretinsei descoperiri a întregii opere a lui Titu Liviu, de către un profesor italian din San-Martino.

Dacă în cele din urmă s'a dovedit că totul nu era de cât o mistificare, răsunetul și emoția pricinuită de această falsă descoperire are o prețioasă însemnătate:

Infrigurarea ce a isbucnit în jurul găsirii faimoaselor decade ale celui mai mare istoric roman ne a arătat că materia ista noastră epocă mai este capabilă să se entuziasmeze și pentru o capodoperă literară.

Găsirea însă, într'un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, a întregii istorii romane a lui Titu Liviu, nu este de loc o imposibilitate așa după cum susțin unii învățați.

Exemplele manuscrise ale acestor opere au existat cu miile în Imperiul roman și călugării marilor mănăstiri, până în epoca lui Carol cel mare, au copiat de nenumărate ori întreaga lucrare a lui Titu Liviu.

Aceste exemplare vor fi găsite cândva. Nu trebuie să uităm că multă vreme nu s'a cunoscut de cât două decade și jumătate (25 cărți), și că, abia în secolul al XVIII-lea au mai fost descoperite încă zece la mănăstirea din Lorech. Ce ne poate face să fim pesimiști pentru viitor?

Dar: din nenorocire, nu numai operele istorice capitale ne lipsesc și zac cine știe sub ce dărâmături milenare, ci și interesantele producții poetice, filosofice și literare ale antichității.

În *Myriabilion*, patriarhul Constantinopolului, Photius, ne face analiza critică a peste 300 cărți de mare interes pe care le citise.

Aproape toate acestea ne sunt necunoscute, afară de scurtele extarse ce ne a rămas de la acest patriarh schismatic care trecea drept cel mai învățat om al timpului.

Înțeleptul Solomon compusese un

Povestea vieții

*Purtat de-o adiere se pierde 'n trisj suspin,
Un cânt de 'nmormântare, de jale și de chin.
Et duce pe a tui unde un vis povestitor,
Un vis ce tainic spune, povestea tutulor.
Casa se duce lumea, cu 'n zâmbet trist și rece,
Intr'un amurg se naște, într'un amurg se trece.
O floriceică blândă, topită 'n ariere,
Așa-i povestea vieții, e floare care piere.*

Sm. Vizirescu

tratat de botanică unde erau descrise pentru 3000 plante.

Nu ar fi interesant să cunoaştem această operă pierdută şi să facem o comparaţie între ştiinţa modernă şi aceea a celui mai înţelept om din vechime?

Aristot pomeneşte de o poemă comică a lui Homer, care se citea mult pe vremea aceea şi care nu era inferioară Iliadei şi Odiseei. Unde e dânsa? Se va găsi vreodată?

Eschyle a scris peste şaptezeci de tragedii; nu-i cunoaştem de cât şapte; Sofocle a scris aproape o sută şi Euripide tot atât. De la amândoi nu ne-a rămas de cât vre-o 30 l...

Şi câte altele nui de comori despre care nu ştim nimic mai mult de cât că au existat, nu stau ascunse aşteptând de secole să iasă la lumină şi să strălucească asemeni diamantului cu atât mai scilpitor cu cât mai din adânc a fost scos.

Şi cum tot răul îşi are binele său, mistificarea profesorului italian, va servi prin sguduirea produsă, la îmboldirea cine ştie a căror noui cercetări, ce vor reuşi să scoată la iveală comori ascunse, adevăratele comori pe lângă care aurul şi pietrele preţioase sunt fără valoare.

Gily

Ce folosim din citit

Toţi suntem cititori. Citim să ne instruiem. Toate cunoştinţele culturale le dobândim prin citit. Eşti cititor şi din curiozitate. Citim ca să învăţăm ceva şi aceasta facem toată viaţa.

Citim mai mult între 15 şi 25 de ani.

Nevoia de a ne instrui e tot aşa de puternică ca şi necesitatea de a mânca, de a bea şi de a dormi. Când citim uităm durerile noastre sufleteşti. Când eşti trist şi nimic nu-ţi mai place, atunci dacă iei o carte favorită şi citeşti, te dispune, te distrează şi te instrueşte. De multe ori, în citit găseşti un bun refugiu.

Când citim devenim serioşi şi liniştiţi şi, după dispoziţie, bună şi mulţumiţi.

Numai prin citirea cu atenţie a cărţilor alese şi folositoare ajungem sigur la o cultură solidă.

Citirea cărţilor bune ne învaţă ortografia, construcţia frazelor frumoase şi definitive, ne luminează mintea şi ne îmbogăţeste cunoştinţele culturale.

Citirea cărţilor e o adevărată binefacere sufletească şi contribuie, într-o iargă măsură, la educaţia intelectuală, fizică şi morală a tinerimii.

Citirea e izvorul tuturor cunoştinţelor culturale şi e cea mai nobilă

De pe prispa casei mele..

*De pe prispa casei mele, noaptea 'n zarea 'ntunecoasă
Văd o palidă lumină, licărind până târziu,
E lumina de ta tine, la fereastra ta frumoasă.
Ce străbate pân' ta mine peste spaţiul pustiu...*

*Când privesc acea lumină, cu privirea obosită,
Peste tanturi de imagini, ce 'năinte mi-se 'ntind,
Un adânc trecut de gânduri mă patrund ca o ispită
În a vremurilor valuri, care 'n taină mă cuprind!...*

*...Şi mă 'ntreb ades când doarme satul tot în intuneric
Şi coboară de pe dealuri vântul aprig şi despot,
Pentru ce, atâtea gânduri?.. când tu eşti un vis himeric
Şi ca mâine vei dispărea... cu lumina ta cu tot!...*

*Iar când liniştea-i depună şi pe ceruri iese luna
În podoabe de lumină, priveghind din înălţimi....
O, atunci!... acele gânduri, îmi frământă mintea 'ntruna
Şi-mi aprind în suflet dorul,—dorul tău adânc, subtil*

N. Anghel—Bacău

dintre pasiuni, ea creiază viaţa intelectuală şi nutreşte spiritul ca pâinea corpul.

Citirea poate influenţa în bine sau în rău, după vârstă, cultură şi stare sufletească.

De aceea e bine şi prudent să se selecteze riguros cărţile menite să fie citite de tineri.

Cartea trebuie să fie o călăuză demnă şi un sprijin moral, un îndemn la bine şi un consolator bun şi sigur. O carte e un prieten pe care poţi să contezi totdeauna. Cartea e lanternă magică aprinsă în intunericul ignoranţii.

Cartea conţine erudiţie şi disciplină sufletească, fiindcă o minte clară şi preocupată de gânduri nobile a conceput-o şi a veghiat pentru realizarea ei.

Citirea cărţilor bune e pentru mulţi o hrană sufletească şi e tot aşa de necesară ca lumina, aerul curat şi alimentarea fizică.

Numai prin citirea cărţilor de seamă cunoaştem trecutul şi moştenirea de cultură şi civilizaţie ce ne-a lăsat antecedentii noştri iluștri.

Cărţile cuprind tot ce-a produs omenirea în decursul vremii, dela primele manifestări intelectuale şi până azi.

Cele mai liniştite, cele mai plăcute şi cele mai scumpe clipe din viaţa mea le-am petrecut citind cărţi bune şi utile.

G. Niculescu-Varone

Casa artei!

Casa artei! Acolo se adăposteste tot ce sufletul omenesc concepe, tot ce mintea lui visează, mai frumos, mai gingaş şi mai bun.

Toate visele făurite în minte, toată nobleţea sentimentelor, toată fantezia omenescă se'ntrupează sub îmboldul muzei artei. În nenumăratele ei ramuri vine să se adăpostească în casa ocrotitoare.

Pictura care din paleta ei colorată face să ia visurile pictorului forme concrete, umbrele fluide, graţioase, care sburau în faţa ochilor lui, le-a prins, sunt aici pe pânză, le vezi, le pipăi. Tot frumosul ce ochiul cuprinde în juru-i, îl pune pe pânză în maestrele-i culori.

Sculptura nobilă şi impunătoare, cu formele estetice, intrupează grandioarea avânturilor eroice şi măreţe.

Dar ţesăturie cu desenele nesfârşite şi culorile variate! Câte vise, câte închipuiri, câtă trudă a gândului n'au fost prinse în firele acelea de lână sau de mătase care au creat şofe şi covoare în care palpita atâtea închipuiri.

Şi broderile dantelate care dau la iveală minuni de imaginaţie şi răbdare!

Cine nu iubeste frumosul? Asupra cui n'are farmec? Pe cine nu mişcă minunile săvârşite de artă?

Epoca renaşterii a rămas nemuritoare pentru că oamenii sătui de sbuciuările adânci, de răşboae crunte

și doritori de pace și-au întors privirile către ideal; au lăsat visele să ia ființă, au închinat credinței tot ce putea sufletul să creeze plăcut și bun. Puternicii zilei, bogații, s'au întrecut ca să facă să trăiască de o existență neperitoare, acel avânt de idealism, punând în valoare puterea creatoare a geniului artistic. Și arta s'a redescoperit mai tânără, mai puternică, mai făcătoare de minuni ca oricând. Ea a potolit setea de frumos, de duioșie, de răsuflare sufletească pe care o simte omul or cât de umil ar fi; căci în sufletul fiecăruia din noi este o scântee de ideal, ceva ce dorim, un vis care-l urmărim, o umbră fugară de care ne agățăm! La unii rămâne în forme embrionare, la alții, cum sunt artiștii, iau ființă și devin operele de artă nemuritoare atât de blânde, atât de creatoare a'e atmosferelor de bine și pace. Da, zic pace! căci mintea omenească în nemărginita-i bogăție trebuie să caute să 'nlăture din juru-i creațiunile distrugătoare și nu este nimic mai înpăciuitor mai blând, mai generos decât atmosfera de artă. Acolo unde ochiul alunecă pe forme minunate, pe culori fermecătoare, unde simțul estetic se poate amplifica, unde uiți amarul zilelor, și urâciunea brutală a vieții.

Casa Artei este trebuincioasă educațiunii poporului, a gustului estetic, este necesară pentru a fi un deuseu a tot ce să crează în țară artistic. Este templul unde toți credincioșii se vor aduna, unde toate talentele vor găsi ocrotirea de care au nevoie. Este locul unde maestri ajunși la celebritate ca d-nii Mirea, Vermont, Verona și alții, vor întinde o mână protectoare talentelor născânde. Va fi punctul luminos cere va răspândi pretutindeni razele păcii și ale dragostei, a tot ce este nobil și frumos pe pământ.

De acea când mă duc la Casa Artei pe care o consider ca o operă națională civilizatoare, mă simt ca'ntr'o oază unde după un drum greu, sub arșița arzătoare a grijelor materiale, răsuflu mângâind cu privirea și cu gândul, manifestațiile artistice românești!

Și formele grațioase ale tinerilor perechi care dansează în ritmul pasului la dancing îmi reaminteste că și Terspicora este una din zeițele artei pe care trebuie s'o iubim, căci acolo unde apare dânsa mână-n mână cu muzica, domnește pacea, idealul către care trebuie să aspirăm cu toții ca să făurim Artă!

Eufrosina Pallă

H. Monin

Primele origini ale cultului Napoleonean

După dezastrele din 1815, fosta regină a Vestfaliei, Ecaterina de Wurtemberg, soția lui Jérôme Bonaparte, se retrăsese în țara ei natală, la curtea din Stuttgart. Acolo trăia un bătrân savant, latinist, matematician și astronom, profesorul Mo'k. Acesta în 1811 prezisese incendiul Moscovei, retragerea din Rusia, dezastrele împăratului în 1813, căderea lui, exiliul lui în insula Elba, întoarcerea lui în Franța în 1815, noua lui înfrângere și în sfârșit întemnițarea lui la S-fta Elena. Toate prezicerile acestea s'au împlinit la literă.

va fi ales împărat al Germaniei și va fi mai puternic ca nici odată. În 1836, de la 30 Septembrie la 1 Octombrie, împăratul Napoleon va muri. În același an Roma va fi distrusă ca și imperiul papi'or (Molk era protestant) și toată lumea creștină va adopta o doctrină ale cărei baze vor fi puse de împăratul Napoleon. Se va spune adesea că a murit la S-fta Elena, totuși se va întoarce". Regina Ecaterina pune multă bază pe aceste pronosticuri favorabile care îi conveneau. Ea le-a înregistrat fără ironie ca o dovadă de credință napoleoniană, dar fără să

Primirea regelui la Paris, după tabloul doamnei Aouzon.

În 1818 Molk și-a continuat profesiile.

A fost mai puțin fericit după cum au dovedit evenimentele, dar avea pe atunci 70 de ani, și poate că nu mai putea ghici așa de bine.

„Împăratul Napoleon se va întoarce în 1820 în Franța spunea el; în 1825,

adauge vre-o reflecție personală. Ea nu avea nici o indoială în privința sincerității ghicitorului.

Dacă împăratul Napoleon n'a pus bazele unei noi doctrine, în lumea creștină, — căci aceia a dreptului forței dăinuște de când lumea, — a produs în imaginația oamenilor o tur-

burare oare cum religioasă care s'a tradus de-atunci și se traduce și azi încă sub multe forme în literatură, în artă și în politică. Majoritatea acestora chiar cari au refuzat adorația lor zeului mulțimii nu i-au rezistat de cât prin insulte și blesteme. Omul pios și ateul vorbesc mereu de religie: unul vorbește la ceia ce ține mai mult și celalt de ceia ce se țeme.

o idee dominantă o provoacă în popor..

Istoricii și publiciștii au avut dreptate că au insistat asupra greșelilor primei restaurațiuni, asupra amenințărilor urmate de efecte, care puneau în pericol și Charta lui Ludovic al XVIII-lea și cuceririle civile și sociale ale revoluției. Poporul a uitat termenii proclamații regaliste ale consilie-

Napoleon dar mai era și comemorarea restabilirii cultului catolic. Aniversarea încoronării (2 Decembrie) era în

Robinsonul din insula Elba

De aceia auzim vorbindu-se în totdeauna în jurul nostru de Napoleon și mai ales am auzit vorbindu-se după moartea lui.

Cu toate acestea cultul napoleonian nu datează, după cum își închipuiesc mulți, din 1821.

Dacă a luat atunci, e drept o extindere din ce în ce mai mare ca să ajungă la apogeu în timpul celui de al doilea Imperiu, cultul s-a dezvoltat în inima poporului chiar după înfrângerea de la Waterloo.

Nu există de altfel aproape nici o analogie între manifestațiile naive ale sentimentului popular francez și mișcarea factice de reconstituire istorică, legendară și teatrală la care asistăm azi. Politica trebuia cu timpul, așa cum face în totdeauna, să pună mâna pe forțele instinctive pe care

rului Bellart care atribuia nenorocirile Franței unui singur om. El a reținut doar termenii abdicăției imperiale, atât de bine alcătuite spre a-l emoționa: „Puterile aliate proc'amând că împăratul Napoleon fiind singura piedică la restabilirea păcii în Europa, împăratul Napoleon credincios jurământului său declară că e gata să abdice, să părăsească Franța pentru binele patriei...”. Așa dar, în înfrângere ca și în izbândă, împăratul se solidariza cu poporul: poporul a încarnat în împărat idealul său patriotic.

În afară de asta Bourbonii au mai comis și altă greșală interzicând serbările regimului imperial.

Serbările acestea aveau un caracter național care merita mai multe menajamente, așa bunăoară sărbătoarea de la 15 August nu era numai Sf.

Statuia lui Napoleon de pe Columna Vendome, dată jos la 8 Aprilie 1814.

același timp aceia a victoriei de la Austerlitz. Aceste două sărbători au fost abolite spre marea supărare a populației.

(Va urma)

Traducere de C. A. Gh.

Rondelul tăcerii

*Tăcere! să-auzim ce spune
Trecutu 'n clipa de acum,
Când visurile's numai scrum
Și tinerețea ne apune...*

*Ale 'ndoelilor furtune
Cu-al țigaretii nor de fum,
Va răspănați! s'aud ce spune
Trecutu 'n clipa de acum...*

*Și... din a inimii genune
Am auzit un geamăt cum
Se stinge... ca un mort parfum,
Păstrat în moartele cunune,
Și-am înțeles atunci ce-mi spune!*

Seb. Hortopan

Fig. 1: după un tablou de pictorul rus Krzscov. (Vezi numărul trecut).

Cântec de dragoste

— In formă populară —

*Frunză verde trei smicele
Ochișorii mănării mele
Mi-au vrăjit întreaga fire
N'am o clipă de gândire ..
Plec d'acasă ca nebun
Și tot merg așa pe drum.
Cin'mă vede, se crucește
Șade 'n loc și mă privește.*

*Stau culcat in iarba verde
Ochiu 'n zare mi se pierde,
Chipul mănării mi s'arată
Ca o zână fermecată.
Cânt., și cântul se topește
In jate ce mistuește,
Fac ce fac și stau pe loc
Inima mi-e ca de foc.*

*Frunză verde de cicouare
N'am mai văzut ochi sub soare
Că ai mănării de frumoși
De vrăjiți și dragăstoși;
Pe privirue-i senne
Mi-ași da sufletul din mine,
Caci fără de ei, nice
Nu mai pot trăi ferice
Intr'o lume, ce-i ca moartă.
Fire-ai blestemată soartă. ...*

G. I. Breazu

Arthur Conan Doyle

Cazul Musgrave

Trad. de Const. A. I. Ghica

— Urmare —

Musgrave, i-am zis, trebuie să văd hârtia pe care a consultat-o feciorul în seara în care l'ai surprins.

— O! hârtia asta n'are nici o valoare. În fine am o copie a întrebărilor și a răspunsurilor.

Iată-le, de altfel:

INTREBARE. — Cui aparține asta?

RASPUNS. — Aceluia care a plecat.

I. — Cui va aparține?

R. — Aceluia care va trebui să vină.

I. — În ce lună era?

R. — A șasea după întâia.

I. — Unde era soarele?

R. — Pe stejar.

I. — Unde era umbra?

R. — Sub ulm.

I. — Cui o măsoară?

R. — Zece și zece spre nord, cinci și cinci spre est, doi și doi spre sud, unu și unu spre west și dedesupt.

I. — Ce vom da pentru asta?

R. — Tot ce ne aparține.

I. — Și pentru ce?

R. — Fîndcă ne-a fost încredințat.

Asta e tot și mă tem că nu vom descoperi mare lucru cu ajutorul acestei hârtii.

— În orice caz, am zis, asta ne desvăluiește un mister mai interesant decât primul. Se poate că soluția unuia să fie și soluția celui lalt. N'o să te superi Musgrave, dacă-ți spun că feciorul d-tale îmi face impresia unui om foarte iscusit și mai priceput de cât stăpânii lui.

— Nu te pricep, zise Musgrave.

— Mie din potrivă hârtia asta îmi pare de o însemnătate capitală. De aceea trebuie să mergem la fața locului.

Reginald nu se împotrivi și în aceeași zi am sosit la Hurlstone.

Casa, un adevărat palat este înconjurată cu un perete superb, iar lacul de care vorbise clientul meu e situat la vre-o două sute de metri de castel.

Eram convins dragă Watson, că în cazul acesta nu existau trei mistere diferite ci numai unul singur și că dacă reușeam să citesc cu pătrundere ritualul familiei Musgrave deslegam enigma și aflam ce se făcuse Brunton și Rașola. Asupra acestui punct mi-am concentrat facultățile. De ce oare servitorul finca morțiș să afle ce cuprindea formula? Pe de altă parte am înțeles împede citind ritualul că toate indicațiile astea de măsuri se raportau la un punct determinat și dacă găseam punctul acesta descopeream toată taina.

Aveam două puncte de plecare un stejar și un ulm. Stejarul se afla de altfel în evidență în fața castelului.

— Copacul acesta exista când a fost compus ritualul? am întrebat eu pe Reginald.

— După toate probabilitățile da. Circumferența trunchiului măsoară 5 metri.

— Dar ulmii vechi aveți?

— A existat unul vechi, dar a fost lovit de trăsnet, acum vre-o zece ani, așa că a fost tăiat.

— Știi locul unde se afla?

— Da.

— Nu mai sunt alți ulmi?

— Nu, sunt numai fagi.

— Ași vrea să văd locul unde era ulmul.

Prietenul meu mă conduse numai de cât în locul unde a fost copacul și care era situat la jumătatea drumului între stejar și casa. Investigațiile mele aveau deci un oarecare succes.

— Imi închipui că e cu neputință de a ști care era înălțimea ulmului.

— Ba da pot să ți-o spun imediat: opt metri.

— De unde știi? am întrebat mirat.

— Când fostul meu profesor îmi dădea o problemă de trigonometrie, mă puneă să calculez înălțimile copacilor din parc.

Revelația aceasta avea o foarte mare valoare.

— Ia spune-mi, Brunton nu te-a întrebat nici odată ce înălțime avea copacul?

Regina'd mă privi mirat.

— E drept că m'a întrebat acum vre-o trei luni.

Lucrul acesta, dragă Watson, după cum îți poți închipui, era pentru mine un punct esențial și dovada absolută că mă aflam pe o urmă bună. M'am uitat la soarele care apunea și am calculat că peste o oră se va afla de-asupra vârfului stejarului; astfel că una din condițiile ritualului era îndeplinită. Umbra ulmului, după părerea mea, nu putea fi de cât locul unde linia umbrei se oprește, altminteri s'ar fi ales ca punct de plecare însuși trunchiul. Imi rămânea deci să găsesc unde trebuia să se oprească

umbra ulmului, în clipa în care soarele se afla pe vârful stejarului. Lucrul părea greu la început de vreme ce copacul nu mai exista, dar fiind că Brunton fusese în stare să deslege problema de ce n'ași reușit și eu? De-aceia m'am dus cu Musgrave în biuroul lui, am luat o bucată de lemn de care am legat sfoara pe care ai văzut-o, făcând un nod la fie-care metru. Am luat pe urmă o trestie de doi metri și m'am dus cu prietenul meu în locul unde fusese plantat ulmul.

Soarele se afla tocmai de-asupra stejarului. Am luat trestia și am înfipt-o în pământ și am pornit apoi în direcția umbrei și am măsurat-o. Avea exact trei metri. De atunci calculul devenea foarte simplu: dacă o trestie de doi metri proiecta o umbră de trei metri, un copac de opt metri trebuia să proiecteze o umbră de doi, spre zece metri și direcția umbrei va fi forțat aceeași. Am măsurat acești doisprezece metri cari m'au dus lângă zidul casei și am înfipt în locul acela un păr în pământ. Îți poți închipui, Watson, bucuria mea când la câțiva centimetri de par am văzut în pământ o depresiune conică și care nu putea fi de cât un semn al lui Brunton, ceia ce-mi dovedea că și el căluseră la fel.

Din punctul acesta inițial am numărat zece pași spre nord, cinci spre zece spre răsărit și doi spre sud, ceia ce m'a adus în fața unei uși.

(Va urma).

acestui plan, de teama zgomotului ce ar fi produs în popor.

Totusi ca să-și arate reaua voință îi acordă o suită din cele mai modeste, adică doi elefanți, tocmai cât ar fi fost îndeajuns pentru o femeie din popor.

Spre seară, Lakmy, abia porni la drum cu copilul ei, când o suită de mai bine de o sută elefanți împodobiți cu aur, conduși de slujitori îmbrăcați în haine de sărbătoare, se apropie de ea și cum noaptea sosise, o coloană de foc apără în văzduh pentru a le arăta drumul, în sunetul unei muzici care părea că vine din cer.

Și toți acei cari asistară la această plecare minunată, înțelesară că nu era ceva obișnuit și că noul născut trebuia să fie protejat de Cel de Sus. Rajahul din Madura cuprins de o nemărginită ură și mânie și împins de prințul Rakhasas-ilor (tartorul dracilor) care voia să zădărnicească planurile lui Vișnu, tirmise pe alt drum oamneni înarmați cari să împrăștie cortelul și să aducă înapoi în palat pe sora sa.

Atunci i-ar fi zis: — „Ascultă-mă, drumurile nu sunt sigure și nu te poți încrede ușor să faci fără piedici o călătorie atât de lungă —; trimite în locu-ți un sfânt călugăr care să-ți îplinească dorința!

Dar abia soldații ajunseră cortelul lui Lakmy, că aceștia luminați de spiritul lui Vișnu, se apropiară în șisei de convoi pentru a apăra pe mamă și copil contra răufăcătorilor.

Rajah-ul se mâina și mai mult, aflând că răutăcioasa lui faptă nu poate reuși. În aceeași noapte află în vis că Devanaguy trebuia să nască un fiu care-l va detrona și-l va pedepsi pentru toate nelegiurile sale.

Căuta să-și ascundă în suflet gândurile urâte și încrezător că va ajunge cu timpul să atragă înapoi la aceste pe sora sa, în cazul când nu ar voi să se întoarcă de bună voie, și că ar fi posibil să o omoare evitând astfel soarta care-l amenință; iar pentru a-și ascunde și mai bine planul, trimise înadins alți slujitori cu numeroase daruri pe cari să le ofere ruda sa Nanda.

Călătoria Lakmy-ei pe malul Gangelui fu un adevărat triumf: din toate părțile mulțimea alerga în întâmpinarea ei zicând:

— „Cine să fie regina condusă de acest minunat cortegiu? Trebuie să fie de sigur soția celui mai puternic prinț din lume!

Și din toate părțile i se aduceau flori cu cari așterneau drumul, cum și fructe și bogate daruri.

Însă ceea ce produse mai mare uimire, fu frumusețea tinerei Devanaguy care cu toată vârsta celor câteva zile avea înfățișarea serioasă a unei

PRASADA

— Poema poemelor —

din l. sanscrită în franceză de **Louis Jacolliot**
în românește de **Mircea Bonifaciu PITTJȘ**

Nașterea lui Christna

Cam pe la anul 3500 înaintea erei moderne, în palatul rajah-ului din Madura (mica provincie din India orientală), veni pe lume o fiică a cărei naștere fu încununată de o mulțime de povestiri minunate.

Sora rajah-ului mama copilului, câteva zile după liberare ei avu un vis în care după Vișnu apărându-i în toată strălucirea măreției sale, îi arată viitoarele destine ale aceleia care avea să se nască.

— „O vei numi Devanaguy (în limba sanscrită — *trimisa lui Dumnezeu*”), zise el mamei, fiindcă ea e aceea prin care harul lui Dumnezeu trebuie să se împlinească. Și nici o hrană pământescă nu se va apropia de buzele ei: orezul, laptele și mierea

vor trebui să fie pentru ea hrana de toate zilele.

„Observă însă bine, că cineva se va căsători cu ea, însă va muri cum și toți aceia cari nu vor fi ajutați la acest act înainte ca el să se fi înfăptuit.

Petița născându-se, primi numele de Devanaguy, după cum i se porunci și mama ei, temându-se ca nu cumva să fie împiedicată în executarea prescripțiilor lui Vișnu în palatul fratelui său, care era un om rău, o duse în casa uneia din rudele sale numită Nanda, stăpânul unui mic ținut de pe malurile Gangelui, vestit prin virtuțile sale.

Fratele său căruia îi făcu cunoscut că plecă în pelerinaj dealungul fluviului sfânt, nu cuteză să se opună

Navlitate

La îndemână

— D-le sergent, unde e partea cealaltă a străzii?
 — Dincolo, băete, în fața...
 — Nu se poate, am fost acolo și mi-a spus că aici.

— Ce? ai Larousse cel mare?
 — Da dragă, e bine să ai totdeauna la îndemână un dicționar.

femei și părea că înțelege ce se petrece în jurul ei precum și admirația al cărei obiect era.

Timp de 60 zile cât dură călătoria coloana de foc care dispărea când răsărea soarele și reapărea odată cu ivirea nopții, nu încetă să însoțească cortegiul decât la sosire.

Și lucru extraordinar de ciudat: tigrii, panterele, elefanții sălbatici, cum au obiceiul să facă la apropierea oamenilor, veneau să privească cortegiul și mugetele lor deveniseră duioase ca și cântecul privighetorii ca să nu înspăimânte copila.

Printr'un trimis al lui Vișnu, aflând Nanda despre sosirea rudei sale așteptă la două zile de drum de locuința sa, însoțit de toți slujitorii lui și îndată ce zări pe Devanaguy, o salută cu numele de mamă, adresându-se celor cari se mirau de această expresie: — „Aceasta va fi mama noastră a tuturor, fiindcă ea va naște pe acela care ne va mântui!”

Primii ani ai Devanaguy-ei se scursoră în liniște în casa lui Nanda, fără ca tiranul din Madura să fi făcut cea mai mică încercare pentru a o atrage la el, ba încă începu să-i trimită daruri și să mulțumească lui Nanda pentru ospitalitatea pe care o acordase Lakmy-ei și fiicei sale, ceace

făcu pe toți să creadă că lumina Creatorului îl atinsese și că devenise bun.

În acest timp, fecioara creștea în mijlocul prietenelor ei întrecându-le pe toate prin frumusețe și înțelepciune: nici una din ele nu știa să conducă gospodăria casei mai bine decât ea — deși avea numai 6 ani —, nici să toarcă lână și inul, nici să răspândească în toată casa atâta bucurie și voe bună.

(Sfârșitul în numărul viitor).

Crème Simon

CREMA SIMON
 Această cremă igienică și binefacătoare albește și împrosoale pielea dându-i o mătădieră și o catifelare fără pereche. Ea conservă femeii frumusețea și frăgimea tinereții.

CREMA SIMON
 face să dispară toate micile alterări ale epidermei: crăpături, degerături, roșeață, păriri, etc. Crema trebuie ținută pe pielea încă umedă.

Pudra și Săpunul Simon

U carte interesanta pentru tineret, corpul didactic, ofițeri, etc. e descrierea celebrei expediții a lui *Fr. Nansen* intitulată: **SPRE POL**, în întuneric și gheață veșnică. Cartea, tradusă de cunoscutul publicist, d-l *B. Marian*, are numeroase ilustrații, cuprinde 320 pagini format mare și se vinde la toate librăriile cu 40 lei.

„UNIVERSUL LITERAR“

PREMIILE FILATELICE
 Pe luna Februarie 1925
CUPON No. 2

Universul Literar

CUPONUL Nr. 9

Strângeți complet aceste cupoane și veți lua parte la premiile „Universului”, printre cari și 3 CASE.

Tragerea în primăvară